

DEJUNIS NOTABLES

“Un sol refús guareix trenta-sis mals”
proverbi indi.

“El poble no hauria de fer res més que creuar-se de braços per a esdevenir formidable”

Marquès de Mirabeau, polític i escriptor

“Satyagraha és aquesta formidable revolució que consisteix en creuar-se de braços”

Lanza del Vasto

Els dejunis notables són aquells que posen en relleu **el coratge i la determinació** d'una persona, una comunitat o un poble, són aquells en els quals hauríem volgut ser-hi i que ens fan forts contra la malaltia i l'adversitat. La pràctica del dejuni es perd en els temps. El dejuni són les vacances de l'aparell digestiu de manera voluntària.

Una aventura de l'esperit. En anglès el substantiu fast significa: un període en que no es prenen aliments: to go on a fast. Shelton observa que la paraula ve del vell anglès “faesten” que significa estable i fix. Dit d'una altra manera, el dejuni es allò que governem sobre unes bases fixes, sota control i condicions fermes.

En el diccionari, la traducció de l'expressió “vaga de fam” és “hunger strike”. Però seguin la petja de Gandhi o en els llibres del doctor Shelton, no hem trobat aquesta expressió. Amb tot, l'expressió existeix, ens hi referim i cal preveure alguna manera de diferenciar-la del Dejuni, en benefici de la transparència.

Ens arrisquem a suggerir, sempre hi ha subtilitats amb les qual entretenir la perspicàcia, que el Dejuni és una pràctica realment beneficiosa per a tothom en graus i qualitats diferents i que la “vaga de fam” és una manera de Constrènyer: obligar, reduir, (algú) a obrar contra la seva voluntat. És tracta, doncs, d'una arma llancívola, d'un bumerang, que no toca ni el cor ni l'enteniment de qui no escolta, un d'aquells que t'estimen més mort que viu.

Conten que vivim en democràcia i que tothom té dret a dir la seva. En el nostre cas, qui no ha experimentat un dejuni, hauria de ser respectuós de l'acció d'altri. No obstant això, tothom que participa en el nostre Dejuni col·lectiu ha d'evitar a qui tot ho xerra. Un bon amic atrevit, preparat per anar lluny amb el seu dejuni, preveu que hi haurà “suc gàstrics putrefactes amb potes” que faran mans i mànigues per embrutar-ho tot.

Trobem dejunis que amb un dia donen resultats i vagues de fam de més de 60 dies en els quals s'hi han deixat la vida. Des d'aquesta perspectiva, el nostre Dejuni és una festa intel·ligent, ordenada, solidària i una oportunitat per fer salut. Nosaltres, amb la intenció d'harmonitzar la força de la nostra determinació, en vista del repte Dejunem: fem salut, fem poble, tenim fam de llibertat, necessitem envigorir l'esperit abraçats a l'essència mística de la paraula preferida de Gandhi: Satyagraha.

La imperiència del científic, el coneixement i l'actuació conscients directes a través de l'esperit, dona penyora que després de la Consciència, el substràtum de la Realitat, hi ha el substràtum de l'Existència Absoluta: satya. El gramàtic explica que el nom satya consta de tres síl·labes: sa, ta i ya. La primera i la darrera són la veritat i la del mig és la no veritat. La no veritat, trobant-se entre dues veritats, la predominança de la veritat està assegurada. (A tall oportunista: si a l'hora de participar en el Dejuni, Tu i Jo donem prova de la nostra determinació, l'amic que dubta s'hi posarà). El substràtum del món es defineix com l'existència irrefutable" o Sat: Veritat o Existència. El sentit del mot Graha desborda aquest quadre; té a veure amb la servitud i la disposició de l'esperit a l'hora d'interpretar la Realitat. Els òrgans dels sentits són Grahas, facultats junyides al dinamisme de l'Existència, la Veritat.

Satyagraha significa subsistir aferrat a la Veritat única i universal: l'Amor. I no podem evitar d'aferrar-nos-hi, perquè la Veritat i l'Amor els experimentem en les profunditats de la nostra persona, i és el dret camí de la Felicitat.

Els dejunis estratègics de Gandhi

Per comprendre la dimensió humana i tràgica dels dejunis de Gandhi, Bapu (el pare de l'Índia) hauríem d'endinsar-nos en les profunditats de la immensa, imprevisible i cromàtica idiosincràtica de l'Índia. La terra de la ciència, la saviesa i la mítica per excel·lència, també és la terra on totes les fes i totes les aberràncies possibles són creïbles: encara avui, ocorre que algunes vídues són gitades a la pira funerària de qui fou llur marit o simplement abocades a la prostitució.

Els Tres Dejunis a mort del 1933 tenien el mateix objectiu: el Mahatma, la Gran Ànima, conduïa els Hindús i els Intocables a entendre, encara una vegada més. "Només la tornada dels Intocables en el si dels hindús li salvaria la vida"

La problemàtica era -i és- enorme i enquistada. L'aberració de totes les castes envers els Intocables, els fora casta, els del baix fons de la societat, els encarregats de manipular els excrements, creava un problema insoluble: la lluita per l'alliberament nacional o la lluita per la integració dels Intocables. Amb aquesta problemàtica, els britànics aixafaven com un ou el moviment d'alliberament nacional. Però la tenacitat i la força espiritual de Gandhi no n'escollia cap, volia les dues lluites en una i perfectament agermanades. A Gandhi, els esculls de d'orgull i la prepotència classista, no l'aturaven pas. Finalment, els seus dejunis estratègics van estovar els cors i agrumollar el desig de la seva gent. I la fe, el coratge i l'obediència de les multituds van fer fora la potència imperialista anglesa.

Gandhi no va fer mai una vaga de fam contra l'opressor. Però, quan els opressors colonialistes se'n van haver anat i el Pare de l'alliberació de La Perla de la Corona anglesa va ser assassinat, l'Índia va canviar perquè tot continués igual, i va tornar a caure sota les urpes perverses de les màfies ancestrals.

Els dejunis de Gandhi maldaven per a la reconciliació entre totes les persones i les religions d'aquest món i ni les vicissituds ni ningú va torçar el seu esperit:

“...Has de mirar fixament el món de cara per bé que el món et pugui mirar amb els ulls esquitxats de sang,.. No tinguis por. Fes confiança a aquella petita cosa que està dins el teu cor i que et diu: renuncia als amics, dona, tots; però dóna fe de totes aquelles coses per què has viscut i per les quals has de morir.”

GANDHI, agost de 1944

Els dejunis forassenyats d'en Lluís M. Xirinacs

Parlar d'un forassenyat que, a més, ha estat el teu Amic de l'ànima, no és fàcil.

Quan la paraula Independència encara era una expressió reservada a uns grupuscles radicals, als setanta, en Xiri ja s'hi jugava la vida. Les seves vagues de fam el van portar dues vegades a un pèl de la mort. En Xirinacs no feia dejunis, feia vagues de fam a mort. En Lluís M. no especulava sobre la naturalesa del patiment i, al final del seus dies, també va donar prova que tampoc especulava sobre la naturalesa de la mort.

No obstant els seus coneixements enormes i la seva intel·ligència poderosa, en Lluís M. sempre volia dirigir-se únicament a les persones: era el costum, com a resposta humana davant de les dificultats de la vida. Ell era així! Hom diria que era incapaç de comprendre que la “veu de la consciència” no funciona en aquells que han venut l'ànima al càrrec que representen. La seva ànsia de justícia s'alçava, fins i tot, contra la trista desgràcia dels professionals que no tenen orelles que puguin afectar llur deshumanització. Els dejunis forassenyats d'en Lluís M. Xirinacs, són els dejunis d'un foll d'Amor que dóna la vida per la seva Terra i la seva gent.

Cal llegir:

Vaga de fam per Catalunya. Diari de vint-i-un dies.

L'espectacle obsessiu, diari de presó, 1/1974.

La vaga de fam de Marinaleda

Ens hem atrevit amb els dejunis estratègics de Gandhi i amb les vagues de fam forassenyades d'en Xirinacs. Però amb quina mena de lucidesa espiritual sabrem concebre la temeritat de 700 “jornaleros” resistint l'impossible, abandonats a les meres intuïcions, durant 9 dies de l'agost del 1980, a 40 graus, en un petit poble andalús, Marinaleda?

Allò no era un dejuni que governem sobre unes bases fixes, sota control i condicions fermes; allò era una vaga de fam contra la iniquitat crònica de l'Estat, la perversitat estable de l'oligarquia, la mala jeia arribista dels partits i més i més, i contra els ben nascuts com Tu i Jo; allò era la imatge de la desesperació farta de desesperar, la mateixa desesperació que el 80 % de la població mundial actual i dels “suïcides” que el Mediterrani engoleix.

Els homes, les dones i les criatures de Marinaleda, no sabien que “Un sol refús guareix trenta-sis mals” que “El poble no hauria de fer res més que creuar-se de braços per a

esdevenir formidable”? que “Satyagraha és aquesta formidable revolució que consisteix en creuar-se de braços. No, no, no, sentien la veu de l’anima; allò que Bapu deia ser la confiança a aquella petita cosa que està dins el teu cor; allò que en Lluís M. Xirinacs diu que fa llei i és la millor llei, la més democràtica, sorgida de la praxi espontània del poble i, en definitiva, allò que un “jornalero” arrenca de les seves tripes fent miques tota la xerrameca democràtica: “Vamos a vivir o vamos a morir, pero vamos a vivir con dignidad”.

Amb tot, si algú no se sent amb forces i dubta de les seves possibilitat per fer un dejuni d’uns quants dies gaudint de la seva llibertat i confort, pot cobrar la consciència de la força de l’esperit, i de primera mà, (a Internet) sobre una vaga de fam espontània, la més Notable que coneixem.

Heus aquí un petit tast d’aquesta experiència tremendament humana.

1980, agosto. Huelga de hambre en Marinaleda.

Día 15, viernes.

Comunico a la prensa que estamos en huelga de hambre, que somos más de setecientos y que queremos soluciones. (p. 72) ... Frente a la huelga de hambre, lo dijimos, el poder no puede utilizar la represión, por eso que eche mano de la mentira. (p.88) ... Los niños quieren futuro. Es su derecho. Todos los niños del mundo se preguntan por su futuro, quizás porque recelan de unos mayores demasiado viejos, egoístas, hipócritas y torpes para ser niños y demasiado estúpidos para ser hombres. (p. 91) ... Hoy he notado cansancio en algunos que apenas si podían sostenerse en pie; sin embargo, alguien me dice una frase que me impresiona: “Vamos a vivir o vamos a morir, pero vamos a vivir con dignidad”. No he podido ver quien me lo decía, pero la voz era la voz gastada de un viejo jornalero. (p. 92) ... ¡Qué importante es que el escritor ande en los sufrimientos del pueblo! (p. 97) ...

Día 21, jueves.

En estos días que llevamos de lucha he podido confirmar que, aunque nadie sabe leer ni escribir, el pueblo no es analfabeto. He caído en la cuenta de que no es más analfabeto quien menos sabe leer o escribir sino aquel que no sabe mamar el saber del gran libro de la vida. Lo que ocurre son dos saberes distintos casi opuestos, dos culturas, casi dos civilizaciones. Una que domina y se ensancha, la otra que se resiste a desaparecer.... Al pueblo los que ocupan el poder le tienen un miedo feroz... ¡Ay! si el pueblo pudiera hablar. ¡Ay! si alguien le supiera oír... No para de aumentar el número de mujeres en huelga de hambre, son ya tantas como hombres y con más coraje. La mujer de aquí es un espejo en el que tenemos que mirarnos todos... En esta lucha su comportamiento sigue siendo ejemplar. La disciplina i la firmeza de esas mujeres son la clave de muchas de las acciones que aquí se emprenden. (p.100)

Día 22, viernes.

Me quedo pensativo. Me pregunto si la historia no irá ya escrita en la conciencia de estos hombres y mujeres sencillos que son capaces de estar después de nueve días de

huelga de hambre hasta las cuatro de la mañana para tomar una decisión o si no estará ya escrita en esos cientos y cientos de jornaleros que se han solidarizado con nuestra lucha o en tantos otros que desde cien mil lugares diferentes han alzado su esperanza y se han puesto a disposición de Andalucía i de los explotados... Esta noche aquí se ha roto el orden establecido. Los explotados han dicho su palabra por encima de todas las berreras que el poder organiza para dejarnos en el silencio. (p. 110)

MARINALEDA, Andaluces, levantaos. J. M. Sánchez Gordillo. ALIBE Granada, 1980

Jaume Chalamanch
Cardedeu, 24 d'agost de 2017